

Súd: Okresný súd Bánovce nad Bebravou
Spisová značka: 6C/185/2014
Identifikačné číslo súdneho spisu: 1214205715
Dátum vydania rozhodnutia: 10. 03. 2015
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Radoslav Svitana, PhD.
ECLI: ECLI:SK:OSBN:2015:1214205715.1

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Okresný súd Bánovce nad Bebravou v konaní pred sudcom JUDr. Radoslavom Svitanom, PhD., v právnej veci navrhovateľa: Q. Č., nar. XX.XX.XXXX, bytom Č.H. XXXX/X, XXX XX D., právne zastúpeného BAJO LEGAL, s.r.o., so sídlom Astrová 2/A, 821 01 Bratislava, proti odporcovi: Slovenská republika - Generálna prokuratúra Slovenskej republiky, Štúrova 2, 812 85 Bratislava, IČO 00166481, o náhradu škody spôsobenej pri výkone verejnej moci, o základe nároku takto

rozhodol:

Slovenská republika z o d p o v e d á za škodu spôsobenú navrhovateľovi vznesením obvinenia a trestným stíhaním vedeným proti nemu, ktoré je od momentu právoplatnosti oslobodzujúceho rozsudku potrebné považovať za nezákonné rozhodnutie.

V mene štátu koná Generálna prokuratúra Slovenskej republiky.

O výške náhrady škody a nemajetkovej ujmy ako aj o náhrade trov konania rozhodne súd v ďalšom konaní.

o d ô v o d n e n i e :

Navrhovateľ sa návrhom podaným dňa 5.3.2014 na Okresnom súde Bratislava II domáhal, aby súd zaviazal odporcu zaplatiť navrhovateľovi náhradu škody vo výške 3 080,66 eur a nemajetkovú ujmu vo výške 8 000 eur a náhradu trov konania.

Svoj návrh navrhovateľ odôvodnil tým, že uznesením vyšetrovateľa Okresného riaditeľstva PZ v Bánovciach nad Bebravou zo dňa 16.9.2010, ČVS: ORP-401/OSV-BN-2010 bolo začaté trestné stíhanie a uznesením vyšetrovateľa Okresného riaditeľstva PZ v Bánovciach nad Bebravou, ktoré bolo navrhovateľovi doručené dňa 8.3.2011, ČVS: ORP-12/BN-BN-2011, bolo navrhovateľovi vznesené obvinenie z prečinu ublíženia na zdraví podľa § 156 ods. 1 Trestného zákona formou spolupáchateľstva podľa § 20 Trestného zákona a z prečinu výtržníctva podľa § 364 ods. 1 písm. a) Trestného zákona formou spolupáchateľstva podľa § 20 Trestného zákona. Navrhovateľ voči uzneseniu o vznesení obvinenia podal sťažnosť dňa 9.3.2011. Obdobne postupoval aj spoluobvinený. Uznesením Okresnej prokuratúry Bánovce nad Bebravou zo dňa 21.3.2011 sp. zn. Pv 408/10-13 bola sťažnosť navrhovateľa ako aj spoluobvineného zamietnutá ako nedôvodná. Navrhovateľ podal v zmysle § 363 ods. 1 Trestného poriadku návrh na zrušenie právoplatného rozhodnutia v prípravnom konaní, ktorý osobne doručil odporcovi dňa 17.5.2011. Odporca listom zo dňa 22.7.2011 oznámil navrhovateľovi, že jeho návrh na zrušenie právoplatného rozhodnutia v prípravnom konaní ako nedôvodný odkladá. Prokurátor podal dňa 8.9.2011 na Okresný súd Bánovce nad Bebravou obžalobu na navrhovateľa a spoluobvineného pod sp. zn. Pv 408/10. Okresný súd Bánovce nad Bebravou vydal dňa 28.9.2011 trestný rozkaz č. k. 1T/64/2011-142, voči ktorému podali navrhovateľ aj spoluobžalovaný odpor. Po podaní obžaloby navrhovateľ a spoluobžalovaný splnomocnili v predmetnej trestnej veci na zastupovanie obhajcu JUDr. Branislava Jablonku, PhD., ktorý vykonáva advokáciu prostredníctvom spoločnosti BAJO LEGAL, s.r.o.

Navrhovateľ a spoluobžalovaný sa vyjadrili k skutkovým a právnym otázkam súvisiacim s trestným konaním prostredníctvom svojho obhajcu písomnými podaniami, a to najmä vyjadrením k obžalobe zo dňa 29.2.2012 a písomným vyhotovením záverečnej reči obhajcu zo dňa 28.11.2012. Navrhovateľ a spoluobžalovaný boli zastúpení obhajcom na hlavnom pojednávaní dňa 18.7.2012, na hlavnom pojednávaní dňa 18.9.2012, na hlavnom pojednávaní dňa 24.10.2012, na hlavnom pojednávaní dňa 28.11.2012 a na verejnom zasadnutí dňa 6.5.2013. Prvostupňový súd rozsudkom zo dňa 28.11.2012 sp. zn. 1T/64/2011 rozhodol, že navrhovateľ a spoluobžalovaný sú vinní zo spáchania prečinu ublíženia na zdraví podľa § 156 ods. 1 Trestného zákona formou spolupáchateľstva podľa § 20 Trestného zákona a prečinu výtržníctva podľa § 364 ods. 1 písm. a) Trestného zákona formou spolupáchateľstva podľa § 20 Trestného zákona. Obhajca navrhovateľa a spoluobžalovaného podal voči tomuto rozsudku odvolanie dňa 12.12.2012, ktoré následne doplnil podaním zo dňa 15.3.2013. Navrhovateľ podal proti rozsudku prvostupňového súdu odvolanie dňa 25.3.2013. Navrhovateľ a spoluobžalovaný prostredníctvom obhajcu reagovali na odvolanie prokurátora vyjadrením zo dňa 13.3.2013. Krajský súd v Trenčíne rozsudkom zo dňa 6.5.2013 sp. zn. 23To/35/2013 podľa § 321 ods. 1 písm. d) Trestného poriadku zrušil napadnutý rozsudok prvostupňového súdu v celom rozsahu a podľa § 285 písm. b) Trestného poriadku oslobodil navrhovateľa a spoluobžalovaného spod obžaloby, pretože skutok, pre ktorý voči nim bolo vedené trestné konanie, nie je trestným činom. Navrhovateľ žiadosťou o predbežné prerokovanie nároku na náhradu škody spôsobenej pri výkone verejnej moci, ktorá bola odporcovi doručená dňa 25.9.2013, požiadal odporcu o predbežné prerokovanie svojho nároku na náhradu škody, ktorá mu bola spôsobená pri výkone verejnej moci. Odporca listom zo dňa 8.11.2013 sp. zn. XV/5 Spr 140/13-5, ktorý bol navrhovateľovi doručený dňa 25.11.2013, oznámil navrhovateľovi, že jeho žiadosť odmieta ako nedôvodnú.

Podľa navrhovateľa postup Okresnej prokuratúry Bánovce nad Bebravou vykazuje znaky nesprávneho úradného postupu, čo malo za následok vydanie nezákonných rozhodnutí. Napriek tomu, že navrhovateľ sa nedopustil žiadneho protiprávneho konania postihovaného Trestným zákonom, bolo voči nemu vznesené obvinenie, na základe tohto obvinenia bolo voči nemu vedené trestné stíhanie a bola na neho podaná obžaloba, o ktorej je právoplatne rozhodnuté tak, že stíhaný skutok nie je trestným činom. Vedenie trestného stíhania proti osobe, ktorá žiaden trestný čin nespáchala, je výsledkom nesprávneho úradného postupu a nezákonných rozhodnutí orgánov činných v trestnom konaní. Navrhovateľ opakovane v priebehu trestného konania svojimi podaniami upozorňoval na nesprávnosť úradného postupu príslušnej prokuratúry a nezákonnosť jej rozhodnutí. Voči uzneseniu o vznesení obvinenia podal sťažnosť, ktorá však bola odmietnutá ako nedôvodná. Navrhovateľ v tejto sťažnosti poukázal na skutočnosť, že údajný poškodený bol osobou, ktorá vyvolala celý incident a začala slovne a fyzicky napádať navrhovateľa, čo sa napokon preukázalo ako pravdivé (str. 5 rozsudku odvolacieho súdu). Podobne v návrhu na zrušenie právoplatného rozhodnutia v prípravnom konaní navrhovateľ poukazoval na nedostatočne zistený skutkový stav a na rozpory v dôkazoch. Trestné konanie voči navrhovateľovi bolo vedené vyše dva roky napriek skutočnosti, že skutok nie je trestným činom. Podľa navrhovateľa príslušná prokuratúra mohla dospieť k materiálne správne rozhodnutiu, k akému dospel odvolací súd, už v rámci prípravného konania.

Pokiaľ ide o rozsah náhrady škody, navrhovateľ uviedol, že si s právnym zástupcom zmluvne dohodou kombináciu hodinovej odmeny a paušálnej odmeny, a to spolu vo výške 2 520 eur s DPH. Okrem toho bol povinný zaplatiť obhajcovi aj zmluvne dohodnutú náhradu za stratu času, náhradu za použitie dopravného prostriedku a náhradu hotových výdavkov, spolu vo výške 560,66 eur. Na základe toho požaduje z titulu náhrady škody spôsobenej nesprávnym úradným postupom a nezákonnými rozhodnutiami príslušnej prokuratúry úhradu trov právneho zastúpenia vo výške 3080,66 eur. Pokiaľ ide o nemajetkovú ujmu, navrhovateľ uviedol, že pred vznesením obvinenia a podaním obžaloby viedol usporiadaný život, riadne si plnil svoje občianske povinnosti. Nikdy predtým nebol trestne stíhaný. V dôsledku nedôvodného trestného stíhania došlo k narušeniu jeho spoločenského postavenia a k strate pôvodného zamestnania. Neodôvodnené trestné stíhanie počas celej svojej dĺžky trvania (vyše dvoch rokov) viedlo k zhoršeniu psychického stavu navrhovateľa a podpísalo sa na jeho súkromnom, a to najmä rodinnom živote. Ľudia boli objektívne náchylní veriť, že navrhovateľ spáchal skutok, ktorý vykazuje znaky trestného činu. Vznesenie obvinenia, resp. podanie obžaloby a hrozba uloženia trestu u navrhovateľa vyvolala dlhotrvajúcu psychickú nepohodu, ktorú nemožno dostatočne odškodniť len tým, že v trestnom konaní bolo v konečnom dôsledku rozhodnuté tak, že voči nemu nebola právoplatne vyvedená trestnoprávna zodpovednosť. Navrhovateľ pociťoval traumy aj tým, že musel ukončiť pracovný pomer u svojho pôvodného zamestnávateľa, lebo z dôvodu, že bol obvinený z trestného činu, stratil

predpoklad bezúhonnosti. Navrhovateľ pociťoval traumu aj tým, že musel cestovať na úkony súvisiace s trestným konaním mimo svojho bydliska (z Bratislavy do Bánoviec nad Bebravou) v čase, keď by inak pracoval. Z dôvodu nepríjemností pri vysvetľovaní danej veci v práci vždy radšej čerpal dovolenku. Tým, že voči nemu bolo vedené trestné konanie, pričom počas celej doby bolo vedené proti nevinnej osobe, navrhovateľ pociťuje pocity krivdy a straty dôvery vo fungovanie štátu ako garanta základných ľudských práv a slobôd. Na základe týchto skutočností navrhovateľ požaduje náhradu nemajetkovej ujmy vo výške 8 000 eur.

Odporca sa k návrhu písomne vyjadril podaním, ktoré bolo Okresnému súdu Bratislava II doručené dňa 10.9.2014. Uviedol v ňom, že nárok uplatnený žalobou neuznáva a žalobu navrhuje zamietnuť. Okrem toho namietal miestnu nepríslušnosť Okresného súdu Bratislava II. V ďalšom podaní doručenom súdu dňa 26.2.2015 odporca doplnil, že Generálna prokuratúra SR nie je orgánom príslušným zastupovať štát v tomto konaní. Takýmto orgánom má byť v zmysle § 4 ods. 2 zákona č. 514/2003 Z. z. Ministerstvo spravodlivosti SR. Navrhovateľ nepreukázal existenciu nesprávne-ho úradného postupu na strane odporcu. Úkony orgánov činných v trestnom konaní, ktoré vyústili do vydania rozhodnutí, ustálená prax za nesprávny úradný postup nepovažuje. Obžalobu nemožno považovať za nesprávny úradný postup, keďže ju súd akceptoval a na jej základe dvakrát rozhodol v neprospech navrhovateľa. Žiadne z rozhodnutí prokurátora nie je zaťažené právnou fikciou nezákonnosti - takáto fikcia v zmysle ustálenej súdnej praxe zaťažuje len uznesenie o vznesení obvinenia vydané policajným orgánom. Pokiaľ ide o výšku škody, zmluvné dojednanie medzi navrhovateľom a jeho advokátom o výške odmeny je právne bezvýznamné, keďže súd môže priznať len náhradu trov poskytnutej právnej pomoci len v rozsahu tarifnej odmeny podľa § 9 ods. 1 a § 12 vyhlášky č. 655/2004 Z. z. s použitím § 18 ods. 3 zákona č. 514/2003 Z. z., aj to zníženej o 50 %, keďže v danej trestnej veci advokát popri navrhovateľovi zastupoval aj ďalšiu osobu (§ 13 ods. 2 citovanej vyhlášky). Navyše ani vznik škody nie je nepochybne preukázaný, keďže faktúra nie je dokladom spôsobilým preukázať vznik škody a príjmové doklady predložené navrhovateľom vykazujú právne vady, ktoré ich dôkazné pôsobenie diskvalifikujú. Vznik nemajetkovej ujmy nie je preukázaný ani čo do základu, ani čo do výšky.

Okresný súd Bratislava II postúpil vec Okresnému súdu Bánovce nad Bebravou. Na základe nesúhlasu navrhovateľa s postúpením veci Krajský súd v Trenčíne uznesením zo dňa 17.12.2014 č. k. 4NcC/78/2014-45 rozhodol, že na prejednanie a rozhodnutie veci je miestne príslušný Okresný súd Bánovce nad Bebravou.

Na pojednávaní dňa 10.3.2015 súd oboznámil účastníkov s tým, že považuje za vhodné rozhodnúť o základe nároku medzitýmnym rozsudkom a následne pokračovať v dokazovaní ohľadom výšky škody a nemajetkovej ujmy po právoplatnosti medzitýmneho rozsudku. Preto súd dal možnosť účastníkom, aby zhrnuli svoje návrhy, pokiaľ ide o základ nároku, a vyjadrili sa k dokazovaniu i k právnej stránke veci.

Navrhovateľ uviedol, že má za to, že jeho nárok na náhradu škody spôsobenú nesprávnym úradným postupom je dostatočne preukázaný skutočnosťou, že Krajský súd v Trenčíne právoplatným rozsudkom rozhodol o tom, že skutok, ktorý bol navrhovateľovi kladený za vinu, nie je trestným činom. Za nesprávny úradný postup považuje rozhodnutia, ktorými bolo vznesené obvinenie a podaná obžaloba. Na základe toho si uplatňuje náhradu škody.

Odporca uviedol, že namieta príslušnosť Generálnej prokuratúry SR konať za štát. Generálna prokuratúra nie je oprávnená vo veci konať za štát, pretože nie sú splnené základné hmotnoprávne predpoklady na postup podľa § 4 ods. 1 písm. f) zákona č. 514/2003 Z. z. Škodu nespôsobila prokuratúra resp. prokurátor, a tým ani nemôže byť daná príslušnosť Generálnej prokuratúry SR na konanie. Uznesenie o vznesení obvinenia je účinné a vykonateľné už jeho vydaním, bez ohľadu na to, kedy a či ho prokurátor obdrží. Prokurátor nielenže sa na jeho vydaní nepodieľa, ale jeho účinkom t. j. škode nemôže v tomto štádiu zabrániť, a už vôbec nie škodu spôsobiť. Úvaha o jeho zodpovednosti je preto absurdná. Ani úvaha o tom, že zamietnutie sťažnosti a podanie obžaloby zakladá príslušnosť prokuratúry nemá oporu v zákone. Už vôbec neprichádza do úvahy príslušnosť prokuratúry, ktorá by bola založená na nesprávnom úradnom postupe. Odporca ďalej namietal, že navrhovateľ jednoznačne neupresnil titul uplatňovanej náhrady škody z hľadiska požiadaviek zákona č. 514/2003 Z. z. Návrh podľa odporcu nemožno akceptovať ani vecne, pretože je nedôvodný. Navrhovateľ konal spoločensky neakceptovateľným spôsobom, samotný odvolací súd, ktorý navrhovateľa spod obžaloby oslobodil, konštatoval, že skutok sa stal a ide o priestupok, teda navrhovateľ si trestné stíhanie svojím konaním

zavinil sám a aj keď súd v jeho konaní nevidel trestnú činnosť, akákoľvek náhrada škody za takéto konanie by bola v rozpore s dobrými mravmi, a teda akákoľvek odškodňovanie takéhoto konania by bolo aj v rozpore so zmyslom a účelom zákona. Napokon ani uznesenie o vznesení obvinenia nemožno v danom prípade automaticky považovať za nezákonné len z dôvodu, že v čase jeho vydania existujúca pravdepodobnosť o spáchaní trestného činu sa neskôr z rôznych dôvodov nepotvrdila. Odporca poukázal na rozhodnutie Ústavného súdu II. ÚS 163/13 s tým, že v danom prípade až rozsiahle súdne konanie ustálilo skutkový a právny stav veci, pričom je nesporné, že skutok sa stal.

Súd vykonal dokazovanie oboznámením listinných dôkazov predložených navrhovateľom, a to najmä: rozsudok Krajského súdu v Trenčíne č. k. 23To/35/2013-258 zo 6.5.2013, žiadosť navrhovateľa z 19.9.2013 o predbežné prerokovanie nároku na náhradu škody spôsobenej pri výkone verejnej moci, doručka z 25.9.2013, vyúčtovanie odmeny za právne služby zo dňa 3.8.2012, vyúčtovanie odmeny za právne služby zo dňa 3.12.2012, vyúčtovanie odmeny za právne služby zo dňa 8.8.2013, príjmové pokladničné doklady z 25.1.2012, z 12.10.2012 a z 15.8.2013, odpoveď Generálnej prokuratúry SR z 8.11.2013 na žiadosť o predbežné prerokovanie nároku.

Na základe vykonaného dokazovania zistil súd tento skutkový stav: Uznesením povereného príslušníka Okresného riaditeľstva PZ v Bánovciach nad Bebravou, oddelenia skráteneho vyšetrovania, zo dňa 16.9.2010 ČVS: ORP-401/OSV-BN-2010 bolo začaté trestné stíhanie a uznesením zo dňa 3.3.2011, ČVS: ORP-12/BN-BN-2011 bolo navrhovateľovi vznesené obvinenie z prečinu ublíženia na zdraví podľa § 156 ods. 1 Trestného zákona a prečinu výtržníctva podľa § 364 ods. 1 písm. a) Trestného zákona. Navrhovateľ voči uzneseniu o vznesení obvinenia podal dňa 9.3.2011 sťažnosť (doručená Obvodnému oddeleniu PZ Bánovce nad Bebravou dňa 14.3.2011). Uznesením Okresnej prokuratúry Bánovce nad Bebravou z 21.3.2011 bola sťažnosť navrhovateľa zamietnutá. Poverený príslušník Obvodného oddelenia PZ v Bánovciach nad Bebravou oznámením z 28.3.2011 upovedomil navrhovateľa o zmene právnej kvalifikácie s tým, že na základe pokynu prokurátora bude ďalej stíhaný za prečin ublíženia na zdraví spolupáchateľstvom podľa § 20 k § 156 ods. 1 Trestného zákona a za prečin výtržníctva spolupáchateľstvom podľa § 20 k § 364 ods. 1 písm. a) Trestného zákona. Prokurátor podal dňa 8.9.2011 na Okresnom súde Bánovce nad Bebravou obžalobu pre skutok vymedzený v uvedenom uznesení o vznesení obvinenia. Okresný súd Bánovce nad Bebravou vydal dňa 28.9.2011 trestný rozkaz č. k. 1T/64/2011-142, voči ktorému podal navrhovateľ odpor. Okresný súd Bánovce nad Bebravou rozsudkom z 28.11.2012 č. k. 1T/64/2011-233 uznal navrhovateľa a spoluobžalovaného vinnými zo spáchania skutkov uvedených v uznesení o vznesení obvinenia. Navrhovateľ podal proti tomuto rozsudku odvolanie, jednak sám a jednak prostredníctvom právneho zástupcu. Krajský súd v Trenčíne rozsudkom zo 6.5.2013 č. k. 23To/35/2013-258 napadnutý rozsudok prvostupňového súdu zrušil v celom rozsahu a obžalovaných spod obžaloby oslobodil podľa § 285 písm. b) Trestného poriadku z dôvodu, že žalovaný skutok nie je trestným činom. Tento rozsudok nadobudol právoplatnosť dňa 6.5.2013. Advokátska kancelária BAJO LEGAL, s.r.o., vyúčtovala navrhovateľovi vyúčtovaniami z 3.8.2012, 3.12.2012 a 8.8.2013 odmenu za právne služby a ďalšie výdavky (cestovné a náhrada za stratu času) v sumách 300,- eur + 61,20 eur + 50,40 eur (vyúčtovanie z 3.8.2012), 1 080,- eur + 183,60 eur + 157,20 eur (vyúčtovanie z 3.12.2012) a 540,- eur + 61,20 eur + 47,06 eur (vyúčtovanie z 8.8.2013). Navrhovateľ zaplatil tejto advokátskej kancelárii dňa 12.10.2012 sumu 411,60 eur, dňa 25.1.2012 sumu 600,- eur a dňa 15.8.2013 sumu 2 069,06 eur. Navrhovateľ podal na Generálnej prokuratúre SR dňa 25.9.2013 žiadosť o predbežné prerokovanie nároku na náhradu škody spôsobenej pri výkone verejnej moci. Generálna prokuratúra SR listom z 8.11.2013 žiadosť o náhradu škody odmietla ako nedôvodnú.

Podľa § 3 ods. 1 písm. a), c) zákona č. 514/2003 Z. z. o zodpovednosti za škodu spôsobenú pri výkone verejnej moci a o zmene niektorých zákonov v znení neskorších predpisov štát zodpovedá za podmienok ustanovených týmto zákonom za škodu, ktorá bola spôsobená orgánmi verejnej moci, okrem tretej časti toho zákona, pri výkone verejnej moci nezákonným rozhodnutím alebo nesprávnym úradným postupom.

Podľa § 4 ods. 1 písm. a) bod 1 zákona č. 514/2003 Z. z. vo veci náhrady škody, ktorá bola spôsobená orgánom verejnej moci podľa § 3 ods. 1, koná v mene štátu Ministerstvo spravodlivosti Slovenskej republiky, ak škoda vznikla v dôsledku rozhodnutia vydaného súdom alebo ak škoda bola spôsobená nesprávnym úradným postupom súdu.

Podľa § 4 ods. 1 písm. b) zákona č. 514/2003 Z. z. vo veci náhrady škody, ktorá bola spôsobená orgánom verejnej moci podľa § 3 ods. 1, koná v mene štátu Ministerstvo vnútra Slovenskej republiky, ak

v trestnom konaní škodu spôsobil vyšetrovateľ Policajného zboru alebo poverený príslušník Policajného zboru a (1.) prokurátor nezamietol sťažnosť proti uzneseniu vyšetrovateľa Policajného zboru alebo povereného príslušníka Policajného zboru a nepodal v trestnej veci obžalobu príslušnému súdu alebo (2.) vyšetrovateľ Policajného zboru alebo poverený príslušník Policajného zboru nekonal na základe záväzného pokynu prokurátora.

Podľa § 4 ods. 1 písm. f) zákona č. 514/2003 Z. z. vo veci náhrady škody, ktorá bola spôsobená orgánom verejnej moci podľa § 3 ods. 1, koná v mene štátu Generálna prokuratúra Slovenskej republiky, ak škodu spôsobil štátny orgán podľa osobitného predpisu⁴⁾ v občianskom súdnom konaní, v trestnom konaní alebo správnom konaní. Poznámka pod čiarou 4) odkazuje na § 38 zákona č. 153/2001 Z. z. o prokuratúre.

Podľa § 4 ods. 1 písm. m) zákona č. 514/2003 Z. z. vo veci náhrady škody, ktorá bola spôsobená orgánom verejnej moci podľa § 3 ods. 1, koná v mene štátu orgán príslušný podľa písmen a) až l), u ktorého bola podaná žiadosť na predbežné prerokovanie nároku (§ 15), ak ku škode došlo v oblasti verejnej moci, ktorá patrí do pôsobnosti viacerých orgánov verejnej moci; ak žiadosť bola podaná na viacerých príslušných orgánoch, ten orgán, ktorý vo veci začal konať ako prvý.

Podľa § 4 ods. 3 zákona č. 514/2003 Z. z. ak bol nárok na náhradu škody uplatnený na orgáne, ktorý nie je príslušný vo veci konať podľa odsekov 1 a 2, je tento orgán povinný bezodkladne postúpiť žiadosť (§ 15) príslušnému orgánu a upovedomiť o tom žiadateľa. Účinky uplatnenia nároku zostávajú zachované.

Podľa § 9 ods. 1 zákona č. 514/2003 Z. z. štát zodpovedá za škodu spôsobenú nesprávnym úradným postupom. Za nesprávny úradný postup sa považuje aj porušenie povinnosti orgánu verejnej moci urobiť úkon alebo vydať rozhodnutie v zákonom ustanovenej lehote, nečinnosť orgánu verejnej moci pri výkone verejnej moci, zbytočné prietahy v konaní alebo iný nezákonný zásah do práv, právom chránených záujmov fyzických osôb a právnických osôb

Podľa § 15 ods. 2 zákona č. 514/2003 Z. z. ak bola žiadosť podaná na nepríslušnom orgáne, je tento orgán povinný bezodkladne ju postúpiť príslušnému orgánu a upovedomiť o tom poškodeného. Účinky podania žiadosti zostávajú zachované.

Po vyhodnotení dôkazov jednotlivo a v ich vzájomnej súvislosti dospel súd k záveru, že žaloba je vo svojom základe dôvodná.

V súlade s ustálenou súdnou praxou štát zodpovedá za škodu spôsobenú uznesením o vznesení obvinenia, ktoré sa skončilo zastavením alebo oslobodením spod obžaloby. Ten, kto bol spod obžaloby oslobodený, má pri splnení ďalších zákonných predpokladov podľa zákona č. 514/2003 Z. z. (predtým zákona č. 58/1969 Zb.) zásadne právo na náhradu škody vrátane náhrady nákladov na trovy obhajoby (R 35/1991, R 70/1994). Ide o špecifický prípad zodpovednosti štátu za škodu spôsobenú začatím a vedením trestného stíhania, pri ktorom sa v konaní o náhrade škody nevyžaduje rozhodnutie o nezákonnosti trestného stíhania, ale postačuje právoplatné rozhodnutie o zastavení trestného stíhania alebo právoplatný oslobodzujúci rozsudok z dôvodov podľa § 285 písm. a), b) alebo c) Trestného poriadku (ide o kvázi-nezákonné rozhodnutie). Na takýto prípad je potrebné aplikovať právnu úpravu, ktorá je danému prípadu najbližšia, a to úpravu zodpovednosti za škodu spôsobenú nezákonným rozhodnutím.

Zákon č. 514/3003 Z. z. zakladá objektívnu zodpovednosť štátu (bez ohľadu na zavinenie), ktorej sa nemôže zbaviť. Neposudzuje sa teda správnosť rozhodnutia jeho orgánu z hľadiska, či pri rozhodovaní porušil právnu povinnosť a škodu zavinil. Rozhodujúcim kritériom zákonnosti konania vedeného orgánom verejnej moci je výsledok tohto konania (rozsudok Najvyššieho súdu SR sp. zn. 3 Cdo 194/2010). Je teda možné súhlasiť s argumentáciou odporcu, že uznesenie o vznesení obvinenia nemožno automaticky považovať za nezákonné len z dôvodu, že v čase jeho vydania existujúca pravdepodobnosť o spáchaní trestného činu sa neskôr z rôznych dôvodov nepotvrdila (ako to konštatuje aj Ústavný súd SR v náleze pod sp. zn. II. ÚS 163/2013). Podobne možno prisvedčiť odporcovi, keď v odpovedi na žiadosť navrhovateľa o predbežné prerokovanie nároku uvádza, že vyšetrovateľ (ale aj prokurátor) môže zastaviť trestné stíhanie len za predpokladu, že je spoľahlivo a mimo akúkoľvek pochybnosť zistené, že skutok, pre ktorý sa vedie trestné stíhanie, nie je trestným činom a nie je dôvod na

postúpenie veci; teda v prípade ako tento, keď formálne boli naplnené všetky znaky skutkových podstát stíhaných trestných činov a konečné meritórne rozhodnutie sa opiera iba o materiálnu stránku veci - závažnosť konania, vznesenie obvinenia, zamietnutie sťažnosti proti vzneseniu obvinenia a podanie obžaloby nemožno považovať za pochybenie orgánov činných v trestnom konaní. Ako však už bolo uvedené vyššie, zákon č. 514/3003 Z. z. zakladá objektívnu zodpovednosť štátu bez ohľadu na zavinenie či porušenie právnej povinnosti konkrétnym orgánom verejnej správy. Teda aj keď trestné stíhanie sa v čase, keď bolo vedené, javilo ako zákonné, v súlade s ustálenou judikatúrou ho treba považovať za nezákonné (uplatňuje sa fikcia nezákonnosti začatia a vedenia trestného stíhania) práve v dôsledku právoplatného oslobodzujúceho rozsudku.

Treba ešte uviesť, že pri posudzovaní nároku na náhradu škody spôsobenej vznesením obvinenia a trestným stíhaním, rovnaké dôsledky ako zrušenie uznesenia o začatí trestného stíhania a vznesení obvinenia pre nezákonnosť má nielen zastavenie trestného stíhania či oslobodenie spod obžaloby preto, že sa nenaplnil predpoklad o spáchaní trestného činu obvineným, ale aj rozhodnutie o postúpení veci do priestupkového konania (napr. uznesenie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 4 MCdo 15/2009, nález Ústavného súdu SR sp. zn. II. ÚS 25/2011). V danom prípade nedošlo síce k postúpeniu veci do priestupkového konania (lebo už uplynula doba na prejednanie priestupku), avšak podstata je tá istá: v konečnom dôsledku odvolací súd konštatoval, že skutok, ktorý sa navrhovateľovi kládol za vinu, nie je trestným činom. Nemožno preto súhlasiť s názorom odporcu, že aj keď odvolací súd nevidel v konaní navrhovateľa trestnú činnosť, posúdil ho ako priestupok, a preto náhrada škody za takéto konanie by bola v rozpore so zmyslom a účelom zákona a s dobrými mravmi. K tomu treba uviesť, že aj keď z rozsudku Krajského súdu v Trenčíne č. k. 23To/35/2013-258 vyplýva, že konanie navrhovateľa by mohlo byť hodnotené ako priestupok, teda ako spoločensky nebezpečné konanie, pre uplatnenie vyššie uvedenej právnej fikcie nezákonnosti začatia a vedenia trestného stíhania je relevantné konštatovanie odvolacieho súdu, že nejde o trestný čin, teda že trestné stíhanie bolo vedené voči osobe, ktorá trestný čin nespáchala.

K námietke Generálnej prokuratúry SR, že príslušné na zastupovanie štátu v tomto konaní je Ministerstvo spravodlivosti SR a nie Generálna prokuratúra SR, súd uvádza: Navrhovateľ podal žiadosť o predbežné prerokovanie nároku na Generálnej prokuratúre SR. Generálna prokuratúra nenamietala svoju nepríslušnosť a nepostúpila vec inému orgánu podľa § 4 ods. 3 a § 15 ods. 2 zákona č. 514/2003 Z. z., naopak, zaoberala sa vecne nárokom navrhovateľa a tento odmietla z dôvodu - ako sa uvádza v jej stanovisku z 8.11.2013 - že „zo strany prokuratúry nebol zistený nesprávny úradný postup ani nezákonné rozhodnutie“, teda Generálna prokuratúra SR sa vecne zaoberala nárokom navrhovateľa a vyhodnotila ho ako vecne nedôvodný. Generálna prokuratúra SR tak prijala postavenie zástupcu Slovenskej republiky pri predbežnom prerokovaní nároku navrhovateľa, a tým aj v tomto konaní.

Okrem toho treba uviesť, že by bolo v rozpore s účelom zákona, ak by sa poškodená osoba stala „rukojemníkom“ medzi orgánmi verejnej moci a bola by nútená oddelene uplatňovať škodu spôsobenú vyšetrovateľom resp. povereným príslušníkom PZ, prokurátorom, prípadne súdom - pôsobenie týchto orgánov v trestnom konaní treba posudzovať ako jeden súvislý celok. Na úseku trestného konania od jeho začatia po podanie obžaloby vykonáva pôsobnosť vyšetrovateľ resp. poverený príslušník PZ, ale aj prokurátor, ktorý vykonáva dozor nad dodržiavaním zákonnosti v tomto úseku trestného konania (§ 230 ods. 1 Trestného poriadku) a môže dávať vyšetrovateľovi resp. poverenému príslušníkovi PZ záväzné pokyny. Tu nejde o posudzovanie vykonávania prokurátorského dozoru súdom v civilnom konaní. Toto posúdenie implicitne urobil súd v trestnom konaní, keď oslobodil obvineného spod obžaloby, k čomu sa viaže, ako bolo už vyššie uvedené, fikcia nezákonnosti začatia a vedenia trestného stíhania. Vo všeobecnosti vo veciach náhrady škody spôsobenej vznesením obvinenia a vedením trestného stíhania ako orgán konajúci v mene štátu prichádza do úvahy tak Ministerstvo vnútra SR ako aj Generálna prokuratúra SR, a neskôr v konaní pred súdom aj Ministerstvo spravodlivosti SR. V posudzovanej veci prokurátor zamietol sťažnosť navrhovateľa proti uzneseniu o vznesení obvinenia, čím je v súlade s ustanovením § 4 ods. 1 písm. b) zákona č. 514/2003 Z. z. vylúčené zastúpenie štátu Ministerstvom vnútra SR. Pokiaľ ide o prípadné zastúpenie štátu Ministerstvom spravodlivosti SR, ako to požadovala Generálna prokuratúra SR, podľa názoru konajúceho súdu na to neexistuje dôvod, keďže v tomto prípade nedošlo k vydaniu žiadneho právoplatného súdneho rozhodnutia, s výnimkou oslobodzujúceho rozsudku. Aj keby však existoval dôvod na zastúpenie štátu aj iným orgánom verejnej moci, zostáva orgánom konajúcim v mene štátu (aj) Generálna prokuratúra SR, keďže škodu spôsobil (aj) orgán zriadený podľa zákona o prokuratúre (prokuratúra) v trestnom konaní, teda sú naplnené predpoklady

uplatnenia § 4 ods. 1 písm. f) zákona č. 514/2003 Z. z. Podľa § 4 ods. 1 písm. m) zákona č. 514/2003 Z. z. ak ku škode došlo v oblasti verejnej moci, ktorá patrí do pôsobnosti viacerých orgánov verejnej moci, koná v mene štátu ten príslušný orgán, u ktorého bola podaná žiadosť na predbežné prerokovanie nároku. V tomto prípade bola žiadosť podaná na Generálnej prokuratúre SR a Generálna prokuratúra SR začala vo veci konať. Preto je Generálna prokuratúra SR v tejto veci príslušná konať v mene Slovenskej republiky aj pred súdom.

Podľa § 79 ods. 1 Občianskeho súdneho poriadku (O.s.p.) ak je účastníkom štát, návrh musí obsahovať označenie štátu a označenie príslušného štátneho orgánu, ktorý bude za štát konať. Túto povinnosť navrhovateľ splnil tým, že označil v návrhu orgán, od ktorého dostal vecné posúdenie svojho nároku v rámci predbežného prerokovania, teda navrhovateľ postupoval v súlade s ustanovením § 4 ods. 1 písm. m) zákona č. 514/2003 Z. z. Ako bolo uvedené vyššie, nie je úlohou poškodenej osoby, ale ani úlohou súdu v tomto konaní, zisťovať zodpovednosť či mieru „zavinenia“ jednotlivých orgánov verejnej moci, pokiaľ na rozhodnutie, že došlo k škode pri výkone verejnej moci postačuje doteraz zistený skutkový stav. Preto súd dospel k záveru, že označenie Generálnej prokuratúry SR ako zástupcu Slovenskej republiky v tomto konaní je správne.

Nemožno súhlasiť ani s námietkou odporcu, že navrhovateľ nevymedzil v rozsahu nevyhnutnom pre rozhodnutie súdu titul uplatňovanej náhrady škody. Ako už bolo uvedené vyššie, vedenie trestného stíhania, ktoré je ukončené zastavením alebo oslobodením, predstavuje špecifický prípad zodpovednosti štátu, kde ani právna teória nie je jednotná v tom, či ide výlučne o nezákonné rozhodnutie (uznesenie o vznesení obvinenia), alebo (aj) o nesprávny postup (celé vedenie trestného stíhania). Preto nemožno ani od navrhovateľa požadovať, ako sa to snažil odporca na pojednávaní, jednoznačnú právnu kvalifikáciu. Podľa posúdenia súdom navrhovateľ dôvody, pre ktoré požaduje náhradu škody (titul) dostatočne vymedzil skutkovo, pričom právne posúdenie je vecou súdu.

V danom prípade navrhovateľovi vznikla škoda rozhodnutím povereného príslušníka PZ o vznesení obvinenia, t. j. uznesením ČVS: ORP-12/BN-BN-2011 zo dňa 3.3.2011, ako aj uznesením prokurátora Okresnej prokuratúry Bánovce nad Bebravou č. k. Pv 408/10-13 z 21.3.2011 o zamietnutí sťažnosti obvineného. Tieto dve uznesenia je potrebné posudzovať spoločne, ako jeden celok, keďže sťažnosť je opravným prostriedkom proti uzneseniu o vznesení obvinenia (§ 185 ods. 1 Trestného poriadku). Škoda ďalej navrhovateľovi vznikala aj v dôsledku podania obžaloby, čo je rozhodnutie prokurátora sui generis. Spôsobená škoda je v priamej príčinnej súvislosti so všetkými týmito rozhodnutiami, pretože k škode (spočívajúcej najmä v trovách obhajoby pri ďalších úkonoch trestného stíhania) by nebolo došlo, ak by nebolo vydané uznesenie o vznesení obvinenia, ale ani vtedy, ak by uznesenie o vznesení obvinenia bolo na základe sťažnosti obvineného prokurátorom zrušené. Ak súdna prax, ako bolo uvedené vyššie, ustálila pre prípad oslobodenia spod obžaloby fikciu nezákonnosti uznesenia o vznesení obvinenia, potom je potrebné za takisto nezákonné považovať aj uznesenie o zamietnutí opravného prostriedku proti nezákonnému rozhodnutiu o vznesení obvinenia (pritom, ako už tiež bolo uvedené vyššie, nejde o konštatovanie skutočnej nezákonnosti daných rozhodnutí od momentu ich vydania, ale o objektívnu zodpovednosť za ich vydanie, ak neskôr došlo k zastaveniu trestného stíhania alebo k oslobodeniu spod obžaloby).

Keďže súd zistil nezákonnosť (vyslovenú implicitne oslobodzujúcim rozsudkom z dôvodu, že skutok nie je trestným činom) uznesenia o vznesení obvinenia v spojitosti s uznesením o zamietnutí sťažnosti obvineného (navrhovateľa) a s následným vedením trestného stíhania voči navrhovateľovi, a súčasne súd zistil splnenie podmienky predbežného prerokovania nároku podľa § 15 ods. 1 zákona č. 514/2003 Z. z. (pričom súčasne zistil totožnosť predbežne prerokovaného nároku s nárokom uplatneným v tomto súdnom konaní, aj totožnosť skutkového zdôvodnenia), súd rozhodol tak, ako je uvedené vo výrokovej časti tohto rozsudku, teda že od momentu právoplatnosti oslobodzujúceho rozsudku je potrebné považovať vznesenie obvinenia a trestné stíhanie vedené voči navrhovateľovi za nezákonné rozhodnutie, za ktoré štát zodpovedá podľa zákona č. 514/2003 Z. z. Subjektom konajúcim v danom prípade v mene štátu je z vyššie uvedených dôvodov Generálna prokuratúra Slovenskej republiky.

O výške náhrady škody a nemajetkovej ujmy, ako aj o náhrade trov konania rozhodne súd v ďalšom konaní po právoplatnosti medzitémneho rozsudku.

Poučenie:

Proti tomuto rozhodnutiu možno podať odvolanie písomne na Okresný súd Bánovce nad Bebravou do 15 dní odo dňa doručenia tohto rozhodnutia.

V odvolaní sa má popri všeobecných náležitostiach (označenie súdu ktorému je určené, kto ho robí, ktorej veci sa týka a čo sleduje, podpis, dátum) uviesť, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa napáda, v čom sa toto rozhodnutie alebo postup súdu považuje za nesprávny a čoho sa odvolateľ domáha. Odvolanie treba predložiť s potrebným počtom rovnopisov a príloh tak, aby jeden rovnopis zostal na súde a aby každý účastník dostal jeden rovnopis s prílohami, ak je to potrebné. Ak účastník nepredloží potrebný počet rovnopisov a príloh, súd vyhotoví kópie na jeho trovy (§ 42 ods. 3, § 205 ods. 1 O.s.p.).

Odvolanie možno odôvodniť len tým, že:

a) v konaní došlo k vadám uvedeným v § 221 ods. 1 O.s.p., teda:

- sa rozhodlo vo veci, ktorá nepatrí do právomoci súdov,
 - ten, kto v konaní vystupoval ako účastník, nemal spôsobilosť byť účastníkom konania,
 - účastník konania nemal procesnú spôsobilosť a nebol riadne zastúpený,
 - v tej istej veci sa už prv právoplatne rozhodlo alebo v tej istej veci sa už prv začalo konanie,
 - sa nepodal návrh na začatie konania, hoci podľa zákona bol potrebný,
 - účastníkovi konania sa postupom súdu odňala možnosť konať pred súdom,
 - rozhodoval vylúčený sudca alebo bol súd nesprávne obsadený, ibaže namiesto samosudcu rozhodoval senát,
 - súd prvého stupňa nesprávne vec právne posúdil tým, že nepoužil správne ustanovenie právneho predpisu a nedostatočne zistil skutkový stav,
 - sa rozhodlo bez návrhu, nejde o rozhodnutie vo veci samej a dôvody, pre ktoré bolo vydané, zanikli alebo ak také dôvody neexistovali,
 - odvolacím súdom má byť schválený zmier;
- b) konanie má inú vadu, ktorá mohla mať za následok nesprávne rozhodnutie vo veci,
- c) súd prvého stupňa neúplne zistil skutkový stav veci, pretože nevykonal navrhnuté dôkazy, potrebné na zistenie rozhodujúcich skutočností;
- d) súd prvého stupňa dospel na základe vykonaných dôkazov k nesprávnym skutkovým zisteniam;
- e) doteraz zistený skutkový stav neobstojí, pretože sú tu ďalšie skutočnosti alebo iné dôkazy, ktoré doteraz neboli uplatnené (§ 205a O.s.p.);
- f) rozhodnutie súdu prvého stupňa vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci.

Rozsah, v akom sa rozhodnutie napáda a dôvody odvolania môže odvolateľ rozšíriť len do uplynutia lehoty na odvolanie.